

El de Napron: un carrer amb el nom transcrit erròniament?

Una mostra ben viva de la història nostrada és el nomenclàtor. Molts dels noms dels carrers de la ciutat de Tortosa han romàs malgrat el pas del temps i els canvis urbanístics: el carrer de les Taules Velles, el carrer dels Banys, el carrer dels Pescadors, etc.

Tanmateix, una de les mancances que té Tortosa en el conjunt dels noms dels seus carrers és la presència nul·la de la dona. El tema ha estat protagonista fins i tot del debat polític local. Històricament, però, això no ha estat així sempre. És veritat que gran part dels noms amb què es coneixien les vies, almenys als segles medievals, en cas de tractar-se de noms propis, feien referència a hòmens: carrer d'en Costa, d'en Fortó, d'en Benasquer, etc. Però també n'hi havia de dones: el carrer de na Torma, de na Prats, de na Ulvira, etc.

Estos noms de dona que acabem de citar han desaparegut (no ha estat així en el cas dels hòmens). I en l'únic cas en què un carrer amb nom de do-

na que ja existia al segle XV ha perviscut, com és el carrer de Napron (no na Pron, com seria lògic), la nomenclatura contemporània és molt probable que haja estat errònia: a la placa que hi ha a la via, el carrer apareix com el de Napron (al mapa de Joan Abril de 1908 ja se cita així), al web municipal hi ha un mapa on consta com a na Perona, però a la documentació medieval apareix ara i adés com a na Prous. Quin hauria de ser el nom d'este carrer? Plantegem que el nom correcte és na Prous i no Napron/na Pron.

La hipòtesi és que possiblement una errada de lectura provoqués la transcripció del nom com na Pron i no na Prous. La majoria dels escrits medievals (també els tortosins) abreviaven la terminació -us, com la de Prous, amb un símbol similar a la lletra -n, amb el segon traç més allargat, en una forma similar a la d'un bastó. És possible que l'errata provinga, vist això,

d'este error paleogràfic.

Hi ha raons documentals, d'altra banda, que corroboren el nom de na Prous per al carrer ara retolat de Napron. A partir de les més de mil referències recopilades fins ara sobre el nomenclàtor medieval de Tortosa, no n'hem trobada cap que faça referència al carrer de Napron/na Pron. En canvi, n'hem documentades dotze que recullen el de na Prous. La majoria dels venedors/compradors i posseïdors de cases d'este carrer, a més, són pescadors, mariners, mercaders, fusters i macips de ribera. Cal situar, en lògica, este carrer a la parròquia de l'Alfòndec, barri on treballava i vivia la gent de la mar, i barri comercial per excel·lència de Tortosa. Esta parròquia correspon a la zona que avui en dia va des del nou Ajuntament fins al carrer sant Blai i on se situa el carrer dit de Napron.

Podem afinar la localització del dit carrer? Vegem-ho: un document del

1450 ens informa que el de na Prous era un carreró que anava des del carrer de Domingo Dou, àlies dels Pescadors, fins al carrer de na Batla. El dels Pescadors el podem col·locar al mapa actualment malgrat els bombardejos nazi-feixistes sobre el barri i les transformacions posteriors. I el de na Batla? És més difícil situar-lo. Era perpendicular al carrer del Coll de Sant Joan (actual Sant Blai)? La casa del mercader Pasqual Curto apareix citada en este últim carrer fent cantó amb el de na Batla. Podria ser, llavors, el de na Batla el primer tram de l'actual carrer de Napron segons que venim de Sant Blai? Pareix lògic, aleshores, que el de na Prous havia de ser una de les vies que eixia des del carrer dels Pescadors en direcció a l'actual carrer sant Blai (com el de Napron), tot i que en l'últim tram ja rebia el nom de na Batla. Pot corroborar esta idea que el 1436 Francesca, muller del difunt Jaume Aleta, mariner, i llavors casada amb

Agustí Campos Perales
historiador i professor

Guillem Comelles, patró de barca, vengués una casa al sabater Berenguer Oliver entre el carrer de na Batla i na Prous.

Dit això, no hem documentat, per ara, cap dona amb el nom de Prous en els arxius tortosins. Sí que era, però, un nom que existia als segles medievals. N'ha identificat el professor Vicent Garcia Edo entre 1250 i 1300 al regne de València. I a Montpeller es documenta na Prous Boneta, nascuda a la fi del segle XIII. Caldrà, tanmateix, aportar més documents que puguin corroborar definitivament que el carrer de Napron/na Pron hauria de ser el de na Prous.